

ТАҚРИЗИ

муассисаи тақриздиханда ба диссертатсияи Абдуллоева Ҳангома Файзуддиновна дар мавзӯи “Коркарди технологияи маҳсулоти функционалии қаннодии ордӣ бо иловаи орд аз донаи каду навъи маҳаллӣ” барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳо аз рӯи ихтисосӣ 05.18.01–Технологияи коркард, нигоҳдорӣ ва коркарди хӯшагиҳо, лубиёгиҳо, маҳсулоти ғалладона, мевагию полезӣ ва ангурпарварӣ.

Диссертатсия ва автореферати Абдуллоева Ҳангома Файзуддиновна дар мавзӯи “Коркарди технологияи маҳсулоти функционалии қаннодии ордӣ бо иловаи орд аз донаи каду навъи маҳаллӣ” барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳо аз рӯи ихтисосӣ 05.18.01 – Технологияи коркард, нигоҳдорӣ ва коркарди хӯшагиҳо, лубиёгиҳо, маҳсулоти ғалладона, мевагию полезӣ ва ангурпарварӣ ба Институти боғу тоқпарварӣ ва сабзавоткорӣи Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон аз шурои диссертатсионии 6D.KOA – 050 назди Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон интиқол ёфтааст. Бо қарори шурои мазкур Институти боғу тоқпарварӣ ва сабзавоткорӣи Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон ҳамчун муассисаи пешбар оид ба ҳимояи кори диссертатсионии Абдуллоева Ҳ.Ф. тасдиқ карда шудааст. Диссертатсия ва автореферат дар шӯрои олимони Институти боғу тоқпарварӣ ва сабзавоткорӣи Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон санаи “19” марти соли 2024 муҳокима гардид. Маълумоти асосӣ оид ба ҳуҷҷатҳои пешниҳодшуда ва натиҷаи таҳлили диссертатсия ва автореферат аз ҷониби раиси шурои олимони Толибов А.Қ. ва эксперт Эшонқулова Р.У. пешниҳод шудаанд.

Кори диссертатсионии Абдуллоева Ҳ.Ф. дар кафедраи химияи Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон таҳти роҳбарии и.в. профессори ҳамин кафедра, н.и.х, дотсент Икромӣ М.Б. дар самти коркарди технологияи маҳсулоти функционалии қаннодии ордӣ бо иловаи ашёи ғайрианъанавии растанӣ иҷро гардидааст. Диссертатсия ба муайян кардани таркиби химиявии донаи каду навъи маҳаллии “Иродӣ”, хосиятҳои ғизоӣ ва технологияи ин ашё ва истифодаи он дар технологияи

ду намуд маҳсулоти қаннодии ордӣ – ҳалвои миллӣ ва кулчақанд аз хаамири резонак бахшида шудааст.

Кори диссертатсионии пешниҳодшударо шунида, муҳокима намуда, шурои олимони Институти боғу тоқпарварӣ ва сабзавотқории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон қарор карда шуд:

1. Диссертатсияи Абдуллоева Ҳангома Файзуддиновна дар мавзӯи “Қорқарди технологияи маҳсулоти функционалии қаннодии ордӣ бо иловаи орд аз донаи кадуи навъи маҳаллӣ” барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳо аз рӯи ихтисосӣ 05.18.01–Технологияи қорқард, нигоҳдорӣ ва қорқарди хӯшагиҳо, лӯбиёгиҳо, маҳсулоти ғалладона, мевагию полезӣ ва ангурпарварӣ ба талаботҳои Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошад.

2. Диссертатсияи Абдуллоева Ҳангома Файзуддиновна дар мавзӯи “Қорқарди технологияи маҳсулоти функционалии қаннодии ордӣ бо иловаи орд аз донаи кадуи навъи маҳаллӣ” барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳо аз рӯи ихтисосӣ 05.18.01–Технологияи қорқард, нигоҳдорӣ ва қорқарди хӯшагиҳо, лӯбиёгиҳо, маҳсулоти ғалладона, мевагию полезӣ ва ангурпарварӣ аз ҷониби н.и.к. Эшонқулова Р.У. ходими калони илмии шуъбаи илм, таълим ва тайер қардани кадрҳои илмии, Институт тақриз ҳамчун муассисаи пешбар пешниҳод қарда мешавад.

Мубраминати мавзӯи тадқиқот. Айни ҳол истеҳсоли маҳсулоти хӯрокаи функционалӣ, яъне маҳсулоте, ки ба ғизогирии солими аҳоли мусоидат намуда, бо ин роҳ бемориҳои бо ғизогири алоқамандро пешгирӣ мекунад, сол аз сол васеъ шуда истодааст. Дар мувофиқа бо ин, яке вазифаҳои муҳими саноати хӯроқворӣ ин дарёфти ашёи дорой хосиятҳои функционалӣ мебошад, ки таркиби маҳсулоти тайёрро бо маводҳои зарурӣ ғани мегардонад. Истеҳсоли чунин маҳсулоти функционалӣ барои ҳангоми истеъмоли хӯроқа бартараф қардани норасоии ин ё он моддаҳои ғизоӣ аз қабилӣ сафедаҳо, витаминҳо, моддаҳои минералӣ, нахҳои ғизоӣ ва дигар моддаҳои ивазнашаванда, яъне моддаҳои, ки манбаашон танҳо маҳсулоти хӯроқа мебошад, равона қарда мешавад. Барои ғанигардонидани таркиби маҳсулоти тайёр асосан ашёи ғайрианъанавии растанию ҳайвонотӣ, баҳусус ашёи дуҷумдараҷа, истифода мешавад. Истифодаи чунин ашё на танҳо масъалаи ғанигардонидани таркиби маҳсулоти тайёрро ҳал менамояд, инчунин технологияи қорқардро ба технологияи бепартов наздик мекунад.

Яке аз қонунҳои асосии истехсоли маҳсулоти хӯрокаи функционалии намуди нав бо дараҷаи имконпазири пурбаҳоғӣ ва бехатарӣ ганигардонидани маҳсулоти истеъмоли омма мебошад.

Абдуллоева Ҳ.Ф. ҳамчун объектҳои таҳқиқ каду ва маҳсулоти қаннодии ордиро интихоб намудааст. Ин интихоб ҷолиби диққат аст, зеро маҳсулоти қаннодии ордиро ҳама кишрҳои аҳолии Тоҷикистон новобаста ба синну сол дӯст медорад ва истеъмол мекунад. Ба сифати манбаи ингредиентҳои функционалӣ тухми донаи кадуи навӣ маҳаллии “Иродӣ”, ки яке аз сабзавотҳои дар шароити Тоҷикистон маъмул ба ҳисоб меравад, истифода шудааст. Каду ва маҳсулоти коркарди он, аз он ҷумла донааш, дорои таркиби химиявии нодир ва ғайриодовар ҳастанд, Аммо агар мағзи каду барои халки тоҷик маҳсулоти мутобиқшуда бошад, донаи он хеле кам, танҳо ба сифати дорувуворӣ, истифода мешавад.

Бо назардошти ин гуфтаҳо бешубҳа мавзӯи тадқиқоти Абдуллоева Ҳ.Ф. хеле муҳим буда, аҳамияти илмӣ ва амалӣ дорад.

Мақсади таҳқиқот. Коркарди технология ва дастурамали маҳсулоти қаннодии орди функционалӣ бо истифодаи ашёи хоми ғайрианъанавии маҳаллӣ – орд аз донаи кадуи навӣ “Иродӣ” ва таҳқиқи хосиятҳои органолептикӣ ва физикию химиявӣ, муайян намудани таъсири иловаи орди донаи каду ба хосиятҳои истеъмолии маҳсулоти тайёр ҳамчун мақсади тадқиқот қарор дода шудааст.

Мувофиқи мақсади гузошташуда дар қори диссертатсионӣ ҳалли масъалаҳои асосии зерин мавриди амал қарор дода шудааст.

- таҳқиқи таркиби химиявӣ, нишондодҳои физикӣ-химиявӣ ва хосиятҳои функционалӣ - технологияи орд аз донаи кадуи навӣ «Иродӣ»;

- дар асоси таркиби химиявӣ ва хосиятҳои технологияи муқарраршудаи орди донаи каду асоснок намудани хосиятҳои функционалӣ ва мувофиқи мақсад будани истифодаи ашёи мазкур дар технологияи маҳсулоти қаннодии ордӣ;

- таҳия кардани дастурамал ва технологияи истехсоли ҳалвои миллии тоҷикии дорои хосиятҳои функционалӣ бо истифодаи орди донаи каду;

- таҳия кардани дастурамал ва технологияи истехсоли қулчақанд аз ҳамири резонак бо хосиятҳои функционалӣ бо истифодаи орди донаи каду;

- таҳқиқи хосиятҳои сенсорӣ ва физикию химиявии маҳсулоти қаннодии орди коркардшуда;

- асоснок намудани устуворӣ ва бехатарии маҳсулоти қаннодии орди коркардшуда;

- муайян намудани қимати ғизоӣ ва энергетикӣ маҳсулоти қаннодии ордии коркардшуда;

- таҳияи лоиҳаи ҳуҷҷатҳои техникӣ оид ба маҳсулоти қаннодии ордии коркардшуда – дастурамал ва шартҳои техникӣ.

Навгонҳои илмӣ таҳқиқот. Ҷабҳаҳои асосии навини илмӣ даркори диссертатсионӣ аз инҳо иборат мебошанд:

Нахустин бор таркиби химиявии орд аз донаи кадуи навъи «Ироди», ки дар қаламрави Тоҷикистон парвариш мешавад, омӯхта шуд. Таркиби химиявии муқарраршудаи ашёи мазкур дурнамои истифодаи онро ҳамчун компоненти функционалӣ дар технологияи маҳсулоти хӯрокаи исбот мекунад.

Аввалин бор нишондодҳои физикӣ-химиявӣ ва хосиятҳои технологияи орд аз донаи кадуи навъи «Ироди» - қобилияти нигоҳдории об, нигоҳдории равған, кафкофарӣ ва эмулсияфарӣ муайян шудаанд. Натиҷаҳои бадастомада мувофиқи мақсад будани истифодаи орди донаи каду дар технологияи маҳсулоти хӯрокаи, ки хосиятҳои аз қобилияти нигоҳдории об ва равған вобаста аст, исбот мекунад.

Дастурамал ва технологияи истеҳсоли маҳсулоти қаннодии ордии дорӣ хосиятҳои функционалӣ – ҳалвои миллии тоҷикӣ ва қулчақанд аз ҳамири резонак бо истифодаи орди донаи каду коркард шуд. Навоварии дастурамал ва технологияи коркардшуда бо Патенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ шудааст.

Дар асоси таҳлили тағйироти хосиятҳои органолептикӣ, намноқӣ ва ғайриҳои об ҳангоми нигоҳдорӣ ва, инчунин, муайян намудани мавҷудияти металлҳои вазнин дар таркиби ашёи таҳқиқшаванда ва нишондодҳои микробиологияи ашё ва ҳалвою қулчақанд устуворӣ ва беҳатарии маҳсулоти таҳқиқшаванда муайян шудааст.

Аҳамияти илмӣ ва амалии натиҷаи таҳқиқот. Таҳқиқоти дар диссертатсияи пешниҳодшуда аҳамияти илмӣ ва амалӣ дорад. Арзиши илмӣ ин таҳқиқҳо аз он иборат аст, ки таркиби химиявии муайяншудаи донаи кадуи навъи маҳаллии «Иродӣ» биохимияи ин намуди сабзавотро васеъ гардонид, таъсири шароити парваришро ба растанӣҳо тасдиқ мекунад.

Аҳамияти амалии диссертатсия бо нуқтаҳои зерин ифода карда мешавад:

Дастурамал ва технологияи истеҳсоли маҳсулоти қаннодии ордии функционалӣ - ҳалво ва қулчақанд бо иловаи орди донаи каду - бо қимати баланди ғизоӣ ва хосиятҳои функционалӣ коркард шуда, дар шароити истеҳсоли санҷида шуда, бо санадҳои санҷишӣ ва татбиқӣ тасдиқ гардидааст. Технология ва дастурамали мазкур зиёд шудани

номгӯи маҳсулоти хӯрокаи функционалӣ ва васеъ кардани манбаи ашёро барои истехсоли ин гуна маҳсулот имконпазир менамояд.

Хуччатҳои меъёрӣ-ҳуқуқӣ барои истехсоли маҳсулоти коркардшуда (шартҳои техникӣ ва дастурамалӣ истехсолӣ) барои ҳалво ва кулчаканд таҳия шуда, аз ҷониби ташкилотҳои марбути расман тасдиқ шудаанд.

Натиҷаҳои ба дастамадаи таҳқиқот дар раванди таълими як қатор фанҳои таҳассусӣ дар барномаҳои таълимии бакалаврҳо ва магистрантҳо ва барои таҳияи маводҳои таълимӣ истифода шудаанд.

Аҳамияти амалии диссертатсия бо санадҳои санҷишӣ дар шароити истехсолӣ ва татбиқӣ тасдиқ шудааст.

Этимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот. Натиҷаҳои таҳқиқотҳои иҷрошуда боваринок ва бозътимод мебошанд. Этимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот бо истифодаи маҷмӯи усулҳои муосири таҳлил, мувофиқати натиҷаҳои муайян кардани нишондиҳандаҳо бо усулҳои гуногун, санҷиши натиҷаҳои ба дастамада дар шароити истехсолӣ ва бо нашри натиҷаҳои таҳқиқот дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшаванда ва маводҳои конференсияҳои илмӣ байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ ифода шудаанд.

Интишорот ва апробатсияи натиҷаҳои таҳқиқот.

Натиҷаҳои асосии ба дастамадаи кори диссертатсионӣ дар 16 маводҳои илмӣ дарҷ шудааст, аз он ҷумла 6 мақола дар маҷаллаҳои илмӣ аз ҷониби ҚОА назди Президенти ҚТ ва ҚОА-и Федератсияи Россия эътирофшуда, 6 мақола – дар маводҳои конференсияҳои илмӣ, 1 патент, 3 хуччати меъёрӣ - ҳуқуқии тасдиқшуда.

Натиҷаҳои асосии кори диссертатсионӣ дар як қатор конференсияҳои илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ муҳокима гашта, дар маводҳои конференсияҳои мазкур нашр гардидаанд, аз он ҷумла дар конференсияи илмӣ-амалии «Рушди устувори саноати миллӣ дар асоси саноатигардонии “Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзи дар соҳаи илму маориф”, Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон, Душанбе, 23-24 апрели с. 2023; конференсияи байналмилалии илмӣ-амалии «Наука XXI века: Вызовы, становление, развитие», Петрозаводск, Федератсияи Россия, апрели с. 2023; Форуми байналмилалии илмӣ «Наука и инновации – современные концепции», Москва, Федератсияи Россия, с. 2023; конференсияи байналмилалии илмӣ-амалии «Адаптатсияи организмҳои зинда дар сатҳи механизмҳои физиологияи биохимиявӣ», Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, Душанбе, 23 сентябри с. 2023; конференсияи байналмилалии «Заминаҳои илмӣ-техникӣ ва иқтисодии саноатикунони босуръати Ҷумҳурии Тоҷикистон», Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон, 24-25 ноябри с. 2023.

Мувофиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисос. Диссертатсия ба

шиносномаи ихтисоси 05.18.01- Технологияи коркард, ниғаждорӣ ва коркарди хӯшагиҳо, лӯбиёгиҳо, маҳсулоти ғалладона, мевагию полизӣ ва ангурпарварӣ аз рӯйи бандҳои дуҷум, сеҷум ва шашум мувофиқат мекунад.

Тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳо. Натиҷаҳои кори таҳқиқотӣ дар корхонаҳои истеҳсолии саноати хӯроқворӣ, махсусан истеҳсоли маҳсулоти каннодӣ, барои тадбиқ намудан тавсия дода мешавад.

Боби якум дар ин боби кори диссертатсионӣ дар асоси таҳлили адабиёт маълумоти муфассал оид ба ҳолати ҳозираи соҳаи истеҳсоли маҳсулоти каннодӣ дар Тоҷикистон, маҳсулоти хӯроқии функционалӣ, маълумоти умумӣ оид ба маҳсулоти каннодии ордӣ, роҳҳои ба маҳсулоти каннодии ордӣ бахшидани хосиятҳои функционалӣ, каду ва маҳсулоти коркарди он, истифодаи донаи каду дар технологияи маҳсулоти хӯроқии дарҷ гардидааст.

Дар диссертатсия оварда шудааст, ки дар Тоҷикистон тадқиқотҳои илмӣ дар самти ба парвариш, коркард ва истифодаи каду ва маҳсулоти коркарди он дар технологияи нон ва маҳсулоти нонию каннодии ордӣ мумтазам буда, аҳамияти илмӣ ва амалӣ доранд.

Боби дуҷуми диссертатсия ба мавод ва усулҳои тадқиқот, тарзи омода намудани ҳалвои миллии тоҷикӣ ва кулчақанд аз ҳамири резонак, муайян намудани хосиятҳои сенсорӣ, турушии ашё ва маҳсулоти тайёр, ишқорнокӣ, намнокии ашё ва маҳсулоти каннодии ордӣ таҳқиқшаванда, ҳамзамон муайян кардани ҳиссаи массавии крахмал, клетчатка, сафеда, раған, қобилияти нигоҳдории об ва раған, қобилияти кафкофарӣ, варамкунӣ ва фаъолнокии об бахшида шудааст. Корҳои илмӣ таҳқиқотӣ аз рӯйи методикаи қабулкардашуда иҷро карда шудаанд.

Дар боби сеҷуми диссертатсия оид ба орд аз донаи каду ҳамчун маводи функционалӣ, асоснок намудани истифодаи орд аз донаи каду, таркиби химиявии орд аз тухми каду, ордӣ донаи каду ҳамчун маводи функционалӣ, хосиятҳои функционалӣ-технологии ордӣ донаи каду ва таъсири баъзе омилҳо ба хосиятҳои функционалӣ – технологияи ордӣ донаи каду бахшида шудааст.

Диссертант нишон медиҳад, ки таркиби химиявии ордӣ донаи кадуи навъи “Иродӣ” – далели хосиятҳои функционалии ин ашё мебошад. Муайян кард, ки сафедаҳо, нахҳои ғизоӣ, раған ва рағанҳои ивазшаванда оилаи омега-3 ва омега-6, моддаҳои минералӣ, нахҳои ғизоӣ ордӣ донаи каду маводи ғанигардонанда менамояд.

Муаллиф мукаррар кард, ки донаи каду навъи “Иродӣ” 30.8% сафеда, ки қисми зиёдаш дар об ҳалшаванда мебошанд, 8.1% крахмал, 15.4% нахҳои ғизоӣ, 3.9% моддаҳои минералӣ ва 38.81% равған дорад.

Диссертант муайян намуд, ки орди донаи каду нисбат ба орди гандум қобилияти баландтари нигоҳ доштани об ва равған дорад. Аз ин лиҳоз таркиби химиявӣ ва хосиятҳои технологияи орди донаи каду дурнамо ва мақсаднокии истифодаи онро дар технологияи маҳсулоти хӯрокаи таъмин мекунад.

Абдуллоева Х.Ф. дар рафти таҳқиқот муайян намуд, ки ба хосиятҳои функсионалӣ-технологии орди донаи каду ҳарорат ва усули коркард таъсири зиёд мерасонанд. Муайян кард, ки ашёи заруриро дар ҳарорати 80°C омехта кардан хуб аст, чунки маҳз дар ҳамин ҳарорат ҳам орди донаи каду ва ҳам орди гандумӣ қобилияти баландтарини нигоҳдории об ва равған доранд.

Диссертант нишон додааст, ки коркарди ашёро бо усули “гармкуни” гузаронидан беҳтар аст, зеро қобилияти баландтарини нигоҳдории об ва равған маҳз дар раванди ин усули коркард мушоҳида мешавад.

Дар боби чоруми диссертатсия оид ба коркарди технологияи истеҳсоли маҳсулоти қаннодии ордӣ бо истифодаи орди донаи каду, тарзи истеҳсоли ҳалвои милли тоҷикӣ бо хосиятҳои функсионалӣ ва сенсорӣ, нишондиҳандаҳои физикӣ – химиявии ҳалвои “Сафедак” ва қимати энергетикӣ он, коркарди маҳсулоти қаннодии ордӣ дар асоси ҳамири резонак ва кулчаканд, махсусияти дастурамал ва технологияи ҳамири резонак, хосиятҳои сенсорӣ ва нишондодҳои физикӣ-химиявии кулчаканди функсионалӣ бо истифодаи орди донаи каду, таркиби химиявӣ, хосиятҳои функсионалӣ ва қимати энергетикӣ он аз ҳамири резонак, устувор ва пешгӯӣ намудани мӯҳлати нигоҳдории маҳсулоти ордӣ қаннодии коркардшуда, смараи иқтисодӣ аз чорӣ намудани маҳсулоти нави коркардшуда бо истифодаи орди донаи каду оварда шудааст.

Натиҷаҳои таҷрибаҳо нишон медиҳанд, ки истифодаи орди донаи каду дар технологияи маҳсулоти қаннодии ордӣ дар мисоли ҳалвои миллии ва кулчаканд аз ҳамири резонак мақсадок ва муфид мебошад.

Қайд карда мешавад, ки хосиятҳои органолептики ва нишондодҳои физикию химиявии маҳсулоти қанноди ордӣ коркардшуда - ҳалвои миллии ва кулчаканд бо иловаи орди донаи каду таҳқиқ шуданд. Исбот намуданд, ки маҳсулоти коркардшуда дорои хосияҳои хуби истемъмоӣ буда, нишондиҳандаҳои ба талаботи Стандартҳои давлатӣ мутобиқ мебошад.

Дар натиҷаи таҳқиқот муайян гардидааст, ки миқдори моддаҳои асосии ғизоӣ дар таркиби ҳалво ва кулчаканди коркардшуда бо иловаи орди донаи каду мебошад. Аз рӯи миқдори сафедаҳо, нахҳои ғизоӣ, моддаҳои минералӣ ва равшанҳои ивазнашаванда, маҳсулоти мазкурро ҳамчун маҳсулоти функционалӣ ҳисобидан имконпазир аст. Ҳисоби қимати энергетикӣ пастшавии калориянокии ин маҳсулотро нишон дод.

Яъне испод карда шуд, ки дар сурати риояи технологияи коркардшуда ҳалво ва кулчаканди резонак бо иловаи орди донаи каду маҳсулоти беҳатар буда, истеъмоли он ягон хавфе барои саломатӣ надорад.

Диссертант самаранокии иқтисодии истеҳсоли маҳсулоти нав бо орди данаи каду ро таҳлил намуда, кайд кард, ки ғоида аз фуруши 1 тонна маҳсулот бо нархи 21 ҳазор сом/т, 2448 сомони ро ташкил медиҳад, арзиши аслии маҳсулоти тайёр 18552 сомони ро ташкил дод. Даромаднокии истеҳсолот 44.3% ташкил медиҳад, барои ҳалвои “Сафедак” ин ракамҳо мутаносибан - 30 000 сом/т, 4301 сом, 25 699 сом, ё ин ки 39.3% мебошад. Аз ин лиҳоз тасдиқ карда шуд, ки истеҳсоли маҳсулоти қанноди аз орди каду истеҳсоли мақсаднок ва аз ҷиҳати иқтисодӣ ғоидаовар мебошад.

Дар матни диссертатсия баъзе камбудихо ба назар мерасанд:

1. Руйхати адабиётҳо: 53, 93, 102, 116, 117, 118, 120, 121, 129, 130, 149, 156, 159, 169, 170, 174 ба талаботу меъёрҳои муайннамудаи талаботҳои Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти ҚТ ҷавобгуй нест.

2. Дар ҷадвали 4.4.1 Нишодиҳандаҳои самаранокии иқтисодии истеҳсоли маҳсулоти нав бо орди донаи каду 1 кг маҳсулоти тайёр нишон дода нашудааст. Беҳтар мешуд, ки ин нишондод муқаррар мешуд.

3. Ҳамчун объекти тадқиқот донаи кадуи “Ироди” интихоб шудааст, ки дар ноҳияҳои Файзобод ва Ваҳдат парвариш ёфтааст. Хуб мешуд, таркиби химиявии донаи кадуи навъи мазкур аз дигар минтақаҳои Ҷумҳурии муқаррар мешуд. Он гоҳ натиҷаҳо оид ба таъсири шароити парвариш ба таркиби химиявӣ дақиқтар мегашт.

4. Бо қадом сабаб диссертант барои ғаниғардонидан бо орди донаи каду маҳз ҳалвои миллӣ ва кулчаканд аз ҳамири резонакро интихоб кардааст, на дигар намуди маҳсулоти қаннодӣ?

5. Муаллиф миқдори витаминҳо ва намуди онҳоро дар таркиби орди донаи каду муайян накардааст.

6. Дар матни диссертатсия ва автореферат ҳатоғҳои техникаӣ мушоҳида мешаванд.

Аммо ин эродхо ба сифати иҷроиши кори илмӣ ва муҳимияти он ягон таъсири манфӣ намерасонад ва хосияти тавсиявӣ доранд.

Хулоса

Натиҷаҳои бадастовардаи унвонҷӯ дар доираи тадқиқоти назариявӣ ва амалӣ, ки фарогири таркиби химиявӣ, хосиятҳои функционалӣ ва технологияи орди донаи каду, ки ашён барои соҳаи истеҳсоли маҳсулоти қаннодӣ гайрианъанавӣ ба ҳисоб меравад, ва технологияи истеҳсоли чунин маҳсулот мебошад, дар самти таъмини амнияти озукаворӣ ва саноатикунони босуръати кишвар метавонад саҳми босазо гузорад. Мавзӯи диссертатсия мубрам аст. Натиҷаҳои тадқиқот дорон навагонӣ буда, аҳамияти илмӣ ва амалӣ доранд. Диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси 05.18.01 – Технологияи коркард, нигоҳдорӣ ва коркарди хӯшагиҳо, лубиёгиҳо, маҳсулоти ғалладона, мевагию полезӣ ва ангурпарварӣ мутобиқ мебошад.

Автореферат ва мақолаҳои нашршуда натиҷаҳои илмии бозътимоди кофӣ, мазмуну муҳтавои тадқиқоти гузаронидашуда ва сохтори асосии диссертатсияро инъикос мекунанд.

Ҳамин тариқ, диссертатсияи Абдуллоева Ҳангома Файзуддиновна дар мавзӯи “Коркарди технологияи маҳсулоти функционалии қаннодии ордӣ бо иловаи орд аз донаи кадуи навъи маҳаллӣ” барои дарёфти дараҷаи илмии илмҳо аз рӯи ихтисоси 05.18.01 – Технологияи коркард, нигоҳдорӣ ва коркарди хӯшагиҳо, лубиёгиҳо, маҳсулоти ғалладона, мевагию полезӣ ва ангурпарварӣ, ки ба ҳимоя пешниҳод шудааст, тадқиқоти мукаммали анҷомёфта ҳисобида шуда, аз рӯи ҳаҷм ва мазмун, навагонҳои натиҷаҳои бадастомада, аҳамияти илмӣ ва амалӣ ба тамоми талаботу меъёрҳои муайннамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ аст ва ҳуди муаллиф сазовори дараҷаи илмии илмҳои техникӣ аз рӯи ихтисоси мазкур мебошад.

Такриз дар чаласаи Шӯрои олимони Институти боғу тоқпарварӣ ва сабзавоткорӣ Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон, протоколи №3 аз 19.03.2024 баррасӣ ва тасдиқ карда шудааст.

Эксперт:

Ходими калони илмии шуъбаи илм,
таълим ва тайёр кардани кадрҳои
илмии Институти боғу тоқпарварӣ
ва сабзавоткорӣ АИКТ, номзади
илмҳои кишоварзӣ

 Эшонкулова Р.У.

**Раиси Шӯрои олимони Институти
боғу тоқпарварӣ ва сабзавоткорӣ АИКТ,
номзади илмҳои кишоварзӣ**

 Толибов А.Қ.

**Котиби Шӯрои олимони Институти
боғу тоқпарварӣ ва сабзавоткорӣ АИКТ**

 Шарипов Ш.И.

Имзоҳои А.Қ. Толибов, Р.У. Эшонкулова
ва Ш.И. Шарипов – ро тасдиқ менамоем
Сармутахассис оид ба кадрҳои Институти
боғу тоқпарварӣ ва сабзавоткорӣ АИКТ

 Пирова М. И.

Суроға: 734025. ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 21^а

E-mail: bogparvar@mail.ru

Тел: (+992 37) 221 54 43, (+992) 934 42 33 55